

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 27 czerwca 2025 r.
Znak sprawy: DŻW.zch.058.19.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 10046 w sprawie zagrożenia wtargnięciem wirusa pryszczycy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 10046 Pana Przemysława Wiplera Posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z 9 czerwca 2025 r. w sprawie zagrożenia wtargnięciem wirusa pryszczycy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uprzejmie informuję, co następuje.

Ad 1-3 „Jakie są szacunki Ministerstwa na temat bezpośrednich kosztów związanych z wystąpieniem ogniska pryszczycy na terenie RP?”, „Jakie są szacowane koszty dzienne związane z wstrzymaniem handlu z innymi państwami członkowskimi UE w okresie od notyfikacji ogniska do momentu wydania właściwej decyzji wykonawczej KE dot. regionalizacji choroby?”, „Jakie są szacowane koszty dzienne wstrzymania obrotu zwierzętami i produktami z gatunków wrażliwych z krajami trzecimi w przypadku wystąpienia ogniska pryszczycy w RP?”

W Polsce nie ma pryszczycy, nie ma też przypadków podejrzeń tej choroby. Ostatnie ognisko pryszczycy potwierdzono 17 kwietnia 2025 r. na Węgrzech i aktualnie sytuacja epidemiologiczna na terytorium UE jest stabilna. Niemniej służby weterynaryjne na bieżąco monitorują sytuację epidemiologiczną.

W związku z tym, że w Polsce ognisk pryszczycy nie notowano od 1971 r. nie zaistniały okoliczności umożliwiające rzeczywiste oszacowanie kosztów ich wystąpienia. Z kolei szacowanie potencjalnych kosztów związanych z wystąpieniem ogniska pryszczycy na danym terenie oraz wynikających z konieczności wstrzymania handlu z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej (UE) i państw trzecich jest niezwykle trudne do zrealizowania. Wynika to przede wszystkim z nieprzewidywalnego kierunku i zakresu rozwoju choroby. Zasięg, tempo rozprzestrzeniania i kierunki rozwoju choroby mogą się znacząco różnić w zależności od wielu czynników, takich jak lokalizacja ogniska, gęstość populacji zwierząt gospodarskich czy źródło zakażenia. Z tych powodów nie jest aktualnie możliwe precyzyjne oszacowanie kosztów, o których mowa w przedmiotowej interpelacji.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że koszty wybuchu tej choroby w Wielkiej Brytanii w 2007 r., gdzie w ciągu trwającej 4 miesiące epizootii, w ramach zwalczania choroby wybito 2160 sztuk zwierząt podatnych w 10 gospodarstwach, oszacowano na ok 200 mln USD, a koszty zwalczania pryszczycy w Wielkiej Brytanii w 2001 r. wyniosły wówczas ponad 8 mld funtów brytyjskich. Z kolei same weterynaryjne koszty zwalczania pryszczycy w Bułgarii, gdzie potwierdzono w 2011 r. łącznie 44 ogniska tej choroby, wyniosły ok. 9 mln euro. Ministerstwo nie dysponuje przy tym aktualnie danymi na temat kosztów wystąpienia tej choroby w Niemczech, na Węgrzech i Słowacji, gdzie w 2025 r. odnotowano łącznie 12 ognisk pryszczycy.

Ad 4 „Jaka rezerwa budżetowa na wypadek wystąpienia ogniska pryszczycy w RP została zabezpieczona na rok 2025 i jakie środki zostaną przesunięte w przypadku zużytkowania całości zabezpieczonych funduszy?”

Środki na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (bez wyodrębniania poszczególnych jednostek chorobowych, w tym pryszczycy), prewencję oraz na odszkodowania dla rolników są planowane łącznie w ramach rezerwy celowej (część 83 poz. 12). Łączna kwota przewidziana w ustawie budżetowej na rok 2025 to 547 768 tys. zł.

Środki te przeznaczone są m.in. na:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt (w tym realizację programów zwalczania),
- monitoring pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt, produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach,

- finansowanie zadań zleconych przez Komisję Europejską,
- dofinansowanie kosztów realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej, w tym wypłaty wynagrodzeń dla lekarzy wyznaczonych na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej (1).

Dodatkowe środki pochodzą również z części 85 – budżetów wojewodów (dział 010 – rolnictwo i łowiectwo, rozdział 01022 – zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych). W ustawie budżetowej na rok 2025 przewidziano w tym rozdziale kwotę 373 990 tys. zł.

W związku z sytuacją epidemiologiczną w 2025 r. dokonano także przesunięcia części środków z rezerwy celowej poz. 18 („Dofinansowanie zadań w obszarze rolnictwa, w tym na pomoc dla poszkodowanych w związku z wystąpieniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych”) przeznaczając je na realizację zadań związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt na łączną kwotę 642 000 tys. zł.

Ad 5 „Z którego roku pochodzą plany gotowości na wypadek wystąpienia pryszczycy w RP - krajowy i wojewódzkie, jakie podmioty brały udział w ich tworzeniu i czy podlegają one aktualizacji?”

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (2) organy Inspekcji Weterynaryjnej muszą posiadać i aktualizować plany gotowości zwalczania poszczególnych chorób zakaźnych zwierząt, które zawierają m.in. :

- wykaz aktów prawnych dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- opis choroby zakaźnej zwierząt;
- określenie sposobu i źródeł finansowania zwalczania choroby zakaźnej zwierząt;
- określenie struktury i organizacji zespołów kryzysowych powiatowego lekarza weterynarii, wojewódzkiego lekarza weterynarii i Głównego Lekarza Weterynarii;
- określenie zadań dotyczących zwalczania choroby zakaźnej zwierząt oraz organów, jednostek organizacyjnych i innych podmiotów odpowiedzialnych za realizację tych zadań.

Takie plany zostały opracowane przez zespół złożony z pracowników Inspekcji Weterynaryjnej wszystkich szczebli. Aktualnie Główny Lekarz Weterynarii pracuje nad nowelizacją planów gotowości w oparciu o przepisy Prawa o zdrowiu zwierząt (3).

Ad 6 „W jaki sposób organy Państwa rozwiążą problem niedoborów kadrowych w przypadku wystąpienia ogniska pryszczycy w RP?”

W przypadku wystąpienia ogniska pryszczycy w Rzeczypospolitej Polskiej organy Inspekcji Weterynaryjnej mogą wykorzystywać do rozwiązywania problemów niedoborów kadrowych rozwiązania prawne przewidziane w przepisach art. 16 i 18 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (1).

Zgodnie z art. 16 ww. ustawy, jeżeli powiatowy lekarz weterynarii z przyczyn finansowych lub organizacyjnych nie jest w stanie wykonać ustawowych zadań Inspekcji, może wyznaczać na czas określony lekarzy weterynarii niebędących pracownikami Inspekcji, w tym lekarzy weterynarii świadczących usługi weterynaryjne w ramach zakładu leczniczego dla zwierząt do wykonywania wymienionych w tym artykule czynności.

System wyznaczeń może dotyczyć także innych osób niebędących pracownikami Inspekcji, które spełniają wymagania w zakresie posiadania odpowiednich kwalifikacji (wyznaczenia do czynności pomocniczych), a także lekarzy weterynarii zatrudnionych w Inspekcji, jednakże niebędących pracownikami kierowanego przez wyznaczającego powiatowego lekarza weterynarii. Wyznaczenie do wykonania czynności następuje w drodze decyzji administracyjnej powiatowego lekarza weterynarii określającej rodzaj i zakres czynności przekazanych do wykonania, a wykonywanie tych czynności następuje po zawarciu przez powiatowego lekarza weterynarii z tymi osobami umowy określającej zakres, terminy i miejsce wykonywania czynności, wysokość wynagrodzenia za ich wykonanie oraz termin płatności.

Z kolei art. 18 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej (1) stanowi, że organ Inspekcji Weterynaryjnej, w przypadku stwierdzenia zagrożenia epizootycznego lub zagrożenia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego lub w przypadku gdy jest to niezbędne ze względu na ochronę zdrowia publicznego albo dla zabezpieczenia gospodarki narodowej przed poważnymi stratami, nakazuje, w drodze decyzji

administracyjnej, lekarzowi weterynarii wykonywanie czynności koniecznych do likwidacji tego zagrożenia.

Dotyczy to zarówno lekarzy weterynarii zatrudnionych w Inspekcji, jak również wykonujących zawód w ramach wolnej praktyki.

Dzięki tym mechanizmom Inspekcja Weterynaryjna może mobilizować dodatkowy personel i zasoby, aby bardziej elastycznie zarządzać sytuacjami kryzysowymi związanymi m. in. z zagrożeniami epidemiologicznymi.

Ad 7 „Czy Polska posiada bądź tworzy zasoby właściwej dla serotypu występującego na Węgrzech i Słowacji szczepionki, w ilościach wystarczających dla zabezpieczenie stad objętych ochroną zasobów genetycznych, zwierząt o wybitnej wartości hodowlanej i kolekcji w ogrodach zoologicznych?”

Polska nie posiada krajowego banku szczepionki przeciwko pryszczycy. Państwa członkowskie UE mają przy tym możliwość otrzymania szczepionki z Europejskiego Banku Szczepionek.

Aktualnie Polska jest krajem wolnym od pryszczycy. W przypadku wystąpienia ww. jednostki chorobowej na terytorium Polski, po uzyskaniu wyniku badania serologicznego pozwalającego na określenie stereotypu wirusa oraz podjęciu decyzji o konieczności realizacji szczepień interwencyjnych, do kraju sprowadzona zostanie bezzwłocznie właściwa ilość szczepionki.

Ad 8 „Czy przygotowano prawną procedurę wdrożenia szczepień interwencyjnych?”

Mając na względzie sytuację w zakresie występowania pryszczycy w krajach ościennych podjęte zostały zarówno działania zabezpieczające Polskę przed wybuchem choroby, jak również przygotowane zostały właściwe procedury postępowania w sytuacji jej wystąpienia, w tym procedura pozyskania rezerw szczepionek, które mogłyby być wykorzystane do przeprowadzania szczepień wygaszających (interwencyjnych) w ognisku choroby.

Ad 9 „Czy przygotowano finansową analizę porównawczą dla trzech głównych sposobów zwalczania pryszczycy tj. wybijania, wybijania powiązanego ze szczepieniem

i ubojem zwierząt zaszczepionych i wybijania zwierząt w ognisku powiązanego ze szczepieniem zwierząt dookoła ogniska bez ich ubijania?

Aktualnie rozpatrując kwestię użycia szczepionki przeciwko pryszczycy nie bierze się pod uwagę wykonywania szczepień wokół ogniska bez uśmiercenia zwierząt zaszczepionych. Podobne zasady przyjęły wszystkie państwa członkowskie UE, w których w 2025 r. wystąpiła pryszczycza.

Wynika to z faktu, że w takich przypadkach odzyskanie statusu kraju wolnego od pryszczycy jest w znaczący sposób utrudnione i długotrwałe, co może powodować duże problemy w handlu wewnątrzunijnym i eksporcie do krajów trzecich.

Użycie szczepionki w ognisku przed zabiciem zwierząt jest stosowane jedynie w przypadku, gdy proces uśmiercania i wielkość stada nie pozwalają na szybką likwidację takiego ogniska. W tej sytuacji szczepienia mają na celu spowolnienie rozwoju choroby.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 12).
- (2) ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1075, z późn. zm).
- (3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie przenośnych chorób zwierząt oraz zmieniające i uchylające niektóre akty w dziedzinie zdrowia zwierząt („Prawo o zdrowiu zwierząt”) (Dz. Urz. UE L 174 z 03.06.2020, str. 64, z późn. zm.)(Dz. Urz. UE L 84 z 31.03.2016, str. 1, z późn. zm.).

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów